

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFKAAT

GRAAD 12

GESKIEDENIS V1

FEBRUARIE/MAART 2010

MEMORANDUM

PUNTE: 150

Hierdie memorandum bestaan uit 27 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE**1.1 Die volgende Leeruitkomste en Assesseringstandaarde sal in hierdie vraestel geassesseer word:**

LEERUITKOMSTE	ASSESSERINGSTANDAARDE
	LEERDERS KAN DIE VOLGENDE DOEN:
Leeruitkoms 1 (Geschiedkundige ondersoek)	1. Formuleer vrae om begrippe vir ondersoek binne die konteks van dit wat bestudeer word, te ontleed. (Nie vir eksamendoeleindes nie.) 2. Verkry toegang tot 'n verskeidenheid toepaslike inligtingsbronne om ondersoek te doen. (Nie vir eksamendoeleindes nie.) 3. Interpreteer en evalueer inligting en data uit die bronne. 4. Bestudeer inligtingsbronne en evalueer die nut van die bronne vir die taak, met inbegrip van stereotipes, subjektiwiteit en gapings in die beskikbare getuienis.
Leeruitkoms 2 (Geschiedkundige begrippe)	1. Ontleed geskiedkundige begrippe as maatskaplike boustene. 2. Ondersoek en verduidelik die dinamika van veranderende magsverhoudinge binne die samelewings wat bestudeer word. 3. Vergelyk en kontrasteer die interpretasies en sieninge van gebeure, mense se optrede en veranderings om sodoende onafhanklike gevolgtrekkings te maak oor die optrede of gebeure.
Leeruitkoms 3 (Vertolking van kennis en kommunikasie)	1. Identifiseer wanneer 'n interpretasie van statistiek omstrede kan wees en ondersoek die gevolgtrekkings wat uit die data blyk krities. 2. Voeg inligting saam om 'n oorspronklike argument saam te stel met behulp van bewyse uit bronne om die argument te steun. 3. Handhaaf en verdedig 'n samehangende en gebalanseerde argument met behulp van getuienis wat verskaf word en onafhanklik verkry word. 4. Dra kennis en begrip op verskillende maniere oor, insluitend besprekings (geskrewe en mondelings) debat, skep van 'n historiese skryfstuk deur die gebruik van verskillende genres, navorsingsopdragte, visuele voorstellings en mondelinge aanbiedings.

1.2 Die volgende vlakke vrae word gebruik om brongebaseerde vrae te assesseer:

VLAKKE VAN BRONGEBASEERDE VRAE	
VLAK 1 (V1)	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek toepaslike inligting en data uit die bronne. • Organiseer die inligting logies. • Verduidelik geskiedkundige begrippe.
VLAK 2 (V2)	<ul style="list-style-type: none"> • Kategoriseer geskikte of toepaslike inligtingsbronne wat verskaf word om die vrae wat geopper word, te beantwoord. • Ontleed die inligting en data wat uit 'n verskeidenheid bronne versamel is. • Evalueer die inligtingsbronne wat verskaf word om te besluit of die bronne geskik is vir die taak.
VLAK 3 (V3)	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretêr en evalueer inligting en data uit die bronne. • Ondersoek inligtingsbronne en evalueer die nut van die bronne vir die taak, met inagneming van stereotipes, subjektiwiteit en gapings in die beskikbare getuienis. • Ontleed geskiedkundige voorstellings as maatskaplike konstruksies. • Ondersoek en verduidelik die dinamiek van veranderende magsverhoudings binne die aspekte van samelewings wat bestudeer word. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en sienings van mense se optrede of gebeure en veranderings om onafhanklike gevolgtrekkings te maak oor die optrede of gebeure. • Identifiseer wanneer 'n interpretasie van statistieke dalk omstrede kan wees en ondersoek die gevolgtrekkings wat uit die data blyk krities.

1.3 Die volgende tabel dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van alle brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argumente, bewyse of voorbeelde.
- By die toekenning van punte moet aandag gegee word in hoe 'n mate daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- By die nasienriglyne word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.

2. UITGEBREIDE SKRYFWERK

2.1 Die uitgebreide skryfwerk fokus op een van die volgende vlakke:

VLAK VAN VRAAG
<u>Vlak 1</u> <ul style="list-style-type: none"> Bespreek of beskryf volgens 'n gegewe argument wat in die uitgebreide skryfwerk-vraag uiteengesit word. Beplan en konstrueer 'n argument op grond van getuienis en gebruik die getuienis om 'n slotsom te bereik.
<u>Vlak 2</u> <ul style="list-style-type: none"> Voeg inligting saam om 'n oorspronklike argument te bou en gebruik getuienis om die argument te steun. Staaf en verdedig 'n samehangende en gebalanseerde argument met getuienis. Skryf duidelik en samehangend wanneer jy die argument saamstel.

2.2 Nasien van uitgebreide skryfwerk

- NASIENERS MOET DAAROP LET DAT DIE INHOUD VAN DIE ANTWOORD GELEI SAL WORD DEUR DIE HANDBOEKE WAT BY 'N SPESIFIEKE SENTRUM GEBRUIK IS.**
- KANDIDATE MAG ENIGE ANDER TOEPASLIKE INLEIDING EN/OF SAMEVATTING HÊ AS DIT WAT INGESLUIT IS BY 'N RIGLYN VIR NASIEN VAN 'N SPESIFIEKE OPSTEL.**
- BY DIE ASSESSERING VAN DIE OOP BRONGEBASEERDE VRAE MOET KANDIDATE KREDIET KRY VIR ENIGE ANDER RELEVANTE ANTWOORD.**

Globale assessering van uitgebreide skryfwerk

Die uitgebreide skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die opvoeder die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs “feite” neer te skryf om 'n hoë punt te behaal nie. Dit sal leerders ook ontmoedig om “modelantwoorde” voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet vir leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepeenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun
- Die leerder se interpretasie van die vraag

Assesseringsprosedures by uitgebreide skryfwerk

1. Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.
2. Tydens die eerste deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt (bullet) in die nasienriglyne), vir elke hoofmoment (aangedui met 'n kolpunt), 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt), bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.
3. Die volgende addisionele simbole kan ook gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie
- Verkeerde stelling
- Irrelevante stelling
- Herhaling **R**
- Analise **A**✓
- Interpretasie 1✓

4. Die matriks

4.1 **Die gebruik van 'n analitiese matriks vir die assessering van uitgebreide skryfwerk (verwys na bl. 7)**

By die nasien van uitgebreide skryfwerk met verwysing na bl. 7, moet die gegewe kriteria in die matriks gebruik word. Beide die inhoud en die aanbieding moet in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

- 4.1.1 Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- 4.1.2 Die tweede deurlees van die skryfwerk sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 5	

4.1.3 Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	} 18-19
A	VLAK 5	

4.2 **Gebruik van holistiese rubriek vir nasien van uitgebreide skryfwerk (verwys na bl. 8)**

Die gegewe rubriek wat inhoud en aanbieding in ag neem, moet gebruik word by die nasien van uitgebreide skryfwerk.

I en A	VLAK 5	18 - 20
--------	--------	---------

**GRAAD 12 ANALITIESE MATRIKS VIR UITGEBREIDE SKRYFWERK:
PUNTETOTAAL: 30**

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1
AANBIEDING	Baie goed beplan en gestruktureer. Goeie sintese van inligting. Goed gebalanseerde argument is ontwikkel. Argument deurgaans volgehou en verdedig.	Goed beplan en gestruktureer. Sintese van inligting. Goed gebalanseerde oorspronklike, onafhanklike argument ontwikkel. Gebruik getuienis om die argument te ondersteun.	Goed beplan en gestruktureer. Ontwikkel duidelike argument. Oorspronklike slotsom bereik op grond van getuienis. Getuienis gebruik om argument te ondersteun. Kom tot onafhanklike slotsom. Gebruik getuienis om gevolgtrekking te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Getuienis gebruik om argument te ondersteun. Slotsom op grond van getuienis Skryfwerk gestruktureerd	Argument beplan en gestruktureer. Sommige getuienis gebruik om argument te ondersteun. Slotsom nie duidelik ondersteun deur getuienis nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend/ poging om argument te ontwikkel.	Min sprake van analise en geskiedkundige verduideliking. Antwoord glad nie gestruktureerd nie.
INHOUD							
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudseleksie ten volle relevant tot gedagterigting/ argument wat gevolg is.	27-30	24-26					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot gedagterigting/ argument wat gevolg is	24-26	23	21-22				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.		21-22	20	18-19			
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Gebreke ten opsigte van inhoud/ irrelevante inhoudseleksie.			18-19	17	15-16		
VLAK 3 Inhoudseleksie hou nie altyd verband met die vraag nie. Weglatings.				15-16	14	12-13	
VLAK 2 Inhoud skraal. Vraag ontoereikend beantwoord.					12-13	11	9-10
VLAK 1 Vraag nie beantwoord nie. Inhoud ontoereikend. Heeltemal irrelevant.						9-10	0-8

GRAAD 12 HOLISTIESE RUBRIEK OM UITGEBREIDE SKRYFWERK TE ASSESSEER (BV. 'N OPSTEL WAT VERWYS NA BRONNE, VERSLAG, NUUSBERIG, ENS.)

VLAK	Indien die kandidaat alle of die meeste van die vaardighede op 'n spesifieke vlak gedemonstreer het, sal die punt relevant tot die kategorie aan hom/haar toegeken word.
7 Uitstekend 80 – 100% 24 – 30 [Uitstekend]	Fokus deurgaans op onderwerp – demonstreer 'n logiese en samehangende progressie tot slotsom Duidelike begrip van die bronne Gebruik alle bronne of die meeste daarvan Selekteer relevante bronne Haal selektief aan Groepeer bronne (nie noodsaaklik nie, maar behoort nie 'n lys bronne neer te skryf nie) Demonstreer agtergrondkennis oor die bronne Waar van pas, word teenargumente volledig bespreek Verwys korrek na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid, beperkings van bronne Druk hom-/haarself duidelik uit Eindig met duidelike fokus op die onderwerp – neem standpunt in (m.a.w. bereik 'n onafhanklike/ oorspronklike slotsom)
6 Verdienstelik 70 – 79% 21 – 23 [Baie goed]	Wend goeie poging aan om konsekwent te fokus op onderwerp, maar argument verloor soms fokus Duidelike begrip van die bronne Gebruik alle bronne of die meeste daarvan Selekteer relevante bronne Haal selektief aan Goeie gebruik van relevante bewyse uit bronne Poog om teen-argument te oorweeg Poog om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne Goeie uitdrukking Eindig met duidelike fokus op die onderwerp – neem standpunt in (m.a.w. bereik 'n onafhanklike/ oorspronklike slotsom)
5 Substantief 60 – 69% 18 – 20 [Goed]	Poog om te fokus op die onderwerp, maar argument het tekortkominge Begryp die meeste van die bronne Gebruik die meeste van die bronne Selekteer relevante bronne Uitdrukking goed, maar daar is foute Tekort aan diepte in oorhoofse fokus, en verwys nie na een of meer relevante bronne nie As toepaslik, poog om teenargument te oorweeg Oppervlakkig of geen poging om 'n relevansie, vooroordeel, akkuraatheid, beperktheid van bronne te verwys nie Poog om standpunt in te neem (fokus op beperkings, ens.) om onafhanklike gevolgtrekking te maak.
4 Gemiddeld 50 – 59% 15 – 17 [Bevredigend]	Poog om op onderwerp te fokus, maar argument verloor dikwels fokus Gemiddelde begrip van die meeste van die bronne Gemiddelde gebruik van relevante getuienis uit die bronne Gemiddelde poging om teenargument te oorweeg Gemiddelde poging om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne Uitdrukking bevredigend Wend poging aan om standpunt in te neem, maar ernstige gebrek aan skakel met res van opstel Skryfwerk mag neig om bronne te lys en fokus daaraan te haak
3 Toereikend 40 – 49% 12 – 14 [Redelik]	Geringe poging om te fokus op die onderwerp Min begrip van die bronne Sukkel om relevante inligting uit die bronne te lig Geen aanhalings nie – of oor die algemeen irrelevant Wend geringe poging aan om teenargumente te oorweeg Bronne word gelys Poog nie om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne nie Geringe uitdrukking Geringe poging om standpunt in te neem (sukkel om tot 'n onafhanklike slotsom te kom)
2 Elementêr 30 – 39% 09 – 11 [Swak]	Kan nie op onderwerp fokus nie Kan nie relevante bronne identifiseer nie Geen aanhalings nie – of meestal irrelevant Poog glad nie om teenargument te oorweeg nie Skryfwerk bloot 'n lys van bronne Poog nie om te verwys na relevansie, vooroordeel, akkuraatheid en beperkings van bronne nie Baie swak uitdrukking Swak poging om standpunt in te neem, indien enige
1 Nie behaal nie 0 – 29% 0 – 8 [Baie swak]	Geen poging om op die onderwerp te fokus nie Maak glad nie gebruik van bronne nie Heeltemal irrelevant Skryf bron direk oor Antwoord uiters swak

VRAAG 1: WAAROM HET DIE MARSHALLPLAN AANLEIDING GEGEE TOT WANTROUE EN VYANDIGHEID TUSSEN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) EN RUSLAND (USSR)?**1.1****1.1.1** *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – L2 – LU1 (AS3); LU2 (AS2); LU3 (AS2)]*

- Verwoesting as gevolg van Tweede Wêreldoorlog
- Na-oorlogse resessie (enige 1 x 3) (3)

1.1.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – L3 – LU1 (AS3); LU2 (AS2); LU3 (AS2)]*

As gevolg van die verwoesting in die Tweede Wêreldoorlog

- Europa se ekonomieë het swaargekry – gebrek aan finansies
- Polities – lande is verswak/leiers was magteloos
- Maatskaplik – strukture het verswak/is vernietig
- Kommer dat die agteruitgang/ineenstorting die weg sou baan vir uitbreiding van Kommunistiese (USSR) invloed
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.1.3 *[Evaluering en interpretasie van bewyse uit Bron 1A – L 3 – LU1 (AS3); LU2 (AS2); LU3 (AS3)]***GEREGVERDIG**

- Leier van Geallieerdes – oorlog is hoofsaaklik in Europa gevoer
- Voorkom dat kwesbare lande ineenstort – beskerm teen Kommunisme
- Europa het die spit afgeby van die verwoesting – VSA moes betrokke raak by herstel na die oorlog
- Ondersteuning van regerings nodig om stabiliteit en ontwikkeling te verseker
- Enige ander toepaslike antwoord

NIE GEREGERDIG NIE

- Dit was 'n manier om sy imperialistiese hegemonie te handhaaf
- Het die toestand in Europa as voorwendsel gebruik om die uitbreiding van Kommunisme te stuit
- Wou sy eie selfsugtige belange in Europa beskerm (enige 2 x 2) (4)

1.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – L3 – LU1 (AS3 ; LU3 (AS2)]*

- Om te voorkom dat ander lande die VSA kritiseer
- Om die VSA se ingryping as slegs met humanitêre oogmerke te regverdig
- Om te toon dat hulp aan alle lande aangebied word ongeag hulle ideologie
- Om die betrokkenheid as suiwer humanitêr eerder as polities aan te dui
- Om nie toe te laat dat die geheime agenda na vore kom nie
- Om toehoorders te oortuig dat daar nie verskuilde motiewe was nie
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.1.5 *[Interpretasie en ontleding van bewyse uit Bron 1A – L2 – LU2 (AS2); LU3 (AS2)]*

- Net begaan oor lande in Europa
- Vermeld slegs die VSA se vermoë om hulp te verleen. Ander lande word nie genoem nie.
- Bevooroordeeld
- Eensydige standpunt nie gebaseer op konsultasie met lande in nood nie
- Plan gebruik met die doel om die VSA se invloed te handhaaf en uit te brei
- Meld slegs die VSA se goeie bedoelings
- Koue Oorlog slegs in Europa
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.2

1.2.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – L3 – LU1 (AS3) ; LU3 (AS2)]*

- USSR veroordeel die plan as buitelandse inmenging
- Deur by die plan aan te sluit sou dit lyk of die USSR aan die VSA ondergeskik is
- Dit sou die indruk skep dat die USSR hom aan die kapitalisme van die VSA onderwerp
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.2.2 *[Interpretasie en evaluering van bewyse om tot 'n gevolgtrekking te kom uit Bron 1B – L2 – LU1 (AS3); LU2 (AS2); LU3 (AS2)]*

GEREGVERDIG

- VSA behoort nie hulp op ander af te dwing nie
- Lande behoort hulp te versoek
- Ekonomiese hulp is gebruik as 'n set om die VSA se invloed en kapitalisme te verskans
- Enige ander toepaslike antwoord

NIE GEREGVERDIG NIE

- Na die oorlog was lande wanhopig en verwoes
- Lande kyk na die VSA as hulle redder
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 2 x 2) (4)

1.2.3 *[Interpretasie uit Bron 1B – L2 – LU1 (AS3); LU2 (AS3)]*

- As satellietstate van die USSR was hulle nie vry om die Marshallplan te aanvaar nie
- Het bedreig gevoel deur die USSR
- Was lede van die Warskouverdrag – kon nie teen die wens van die USSR gaan nie
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.3

1.3.1 *[Interpretasie uit Bron 1C – L1 – LU1 (AS3); LU2 (AS3)]*

- Satellietlande wat lede van die Warskouverdrag was
- Lande onder die invloed van die USSR en Kommunisme
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.3.2 *[Interpretasie uit Bron 1C – L1 – LU1 (AS3); LU2 (AS3)]*

- VSA se Marshallplan/hulp
- Enige ander toepaslike antwoord (1 x 2) (2)

1.3.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1C – L1 – LU1 (AS3); LU2 (AS2)]*

- Aroma van worsbroodjiesalletjie trek leerders aan
- Worsbroodjies is gewild onder leerders
- Aanbod van hulp deur middel van die Marshallplan
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.3.4 *[Interpretasie uit Bron 1C – L2 – LU1 (AS3); LU2 (AS3)]*

- Om nie deur die hulp aangetrek te word nie
- Om nie deur die aantreklikheid van die VSA om die bos gelei te word nie
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 1 x 2) (2)

1.3.5 *[Interpretasie en evaluering van bewyse om tot 'n gevolgtrekking te kom uit Bron 1C – L2 – LU1 (AS3); LU2 (AS2); LU3 (AS2)]***GEREGVERDIG**

- USSR se Minister van Buitelandse Sake – moes streng en rigied voorkom om beleid toe te pas
- Moes seker maak dat satellietstate buite die VSA se invloedssfeer en aantreklikheid gehou word
- Enige ander toepaslike antwoord

NIE GEREGVERDIG NIE

- Spotprenttekenaar is bevooroordeel
- 'n Aantal Oos-Europese state (Kommunisties) het die Marshallplan se hulp aanvaar
- Enige ander toepaslike antwoord (2 x 2) (4)

1.4 *[Interpretasie, ontleding en sintese van bewyse uit alle bronne - L3 – LU1 (AS3 & 4); LU2 (AS1, 2 & 3); LU3 (AS1, 2, 3 & 4)]*

Kandidate mag die volgende punte noem in die beantwoording van die vraag:

- Het gemeen dat as Europa se ekonomieë swak is, hulle kwesbaar is
- Wou die uitbreiding van Kommunisme in die swakker lande voorkom
- Wou die ekonomieë opbou sodat hierdie lande hulleself kon verdedig
- Lande kon selfstandig wees
- Europa is as 'n verlenging van die VSA beskou; wou wêreldwye mag en invloed behou
- Enige ander toepaslike antwoord

Gebruik die volgende rubriek om punte toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre manier, bv. toon min of geen begrip van waarom die VSA gretig was om die ekonomieë van Europa te herstel nie • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor die onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie 	Punte: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is grotendeels relevant en het in 'n groot mate betrekking op die onderwerp, bv. toon 'n mate van begrip waarom die VSA gretig was om die ekonomieë van Europa te herstel • Gebruik bewyse op 'n baie basiese manier 	Punte: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik toepaslike bewyse bv. toon 'n deeglike begrip waarom die VSA gretig was om die ekonomieë van Europa te herstel • Bewyse hou goed verband met die onderwerp • Gebruik bewyse baie doeltreffend in 'n goed georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon 	Punte: 5 – 6

(6)

1.5 UITGEBREIDE SKRYFWERK

1.5.1 *[Beplan en bou 'n argument op gebaseer op bewyse en deur gebruik van analitiese en interpretasievaardighede]*

L1 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS1, 2 &3); LU3 (AS1, 2, 3 &4)]

SINOPSIS

Kandidate moet verduidelik waarom die Marshallplan aanleiding gegee het tot wantroue en vyandigheid tussen die VSA en die USSR.

HOOFASPEKTE

Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet fokus op die redes vir die wantroue en vyandigheid tussen die VSA en die USSR.

UITBREIDING

- Toestande in Europa na die Tweede Wêreldoorlog
- Redes vir die instel van die Marshallplan
- Lande wat by die Marshallplan gebaat het
- Reaksie van die USSR op die Marshallplan
- Redes waarom die USSR nie sy satellietstate toegelaat het om die Marshallplan te aanvaar nie
- USSR se eie plan – KOMEKON
- Enige ander toepaslike punt

- Gevolgtrekking: Kandidate moet die bespreking afsluit. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 7 in hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te beoordeel.

1.5.2 *[Voeg inligting saam om 'n oorspronklike argument op te bou met gebruik van die bronne en eie kennis om die argument te staaf
L2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS1, 2 &3); LU3 (AS1, 2, 3 &4)]*

SINOPSIS

Die berig moet 'n inleiding, hoofgedagtes en gevolgtrekking bevat.

Kandidate moet 'n berig skryf en verduidelik hoe die Marshallplan bygedra het tot die spanning van die Koue Oorlog tussen die VSA en die USSR. Die berig moet verduidelik waarom die Marshallplan ingestel is en hoe dit spanning in die Koue Oorlog tussen die VSA en die USSR verhoog het.

HOOFASPEKTE

- Inleiding: Kandidate moet kortliks die agtergrond van die spanning van die Koue Oorlog tussen die VSA en die USSR skets.

UITBREIDING

Die volgende punte moet in die berig ingesluit word:

- Toestande in Europa na die Tweede Wêreldoorlog
- Redes vir die instelling van die Marshallplan
- Gevolge – ekonomieë van Europa toon tekens van herstel
- Hulp aangebied aan lande in Oos-Europa
- USSR gekant teen die aanvaarding van hulp deur sy satellietstate
- USSR stel KOMEKON in
- Enige ander toepaslike punt

- Gevolgtrekking: Kandidate moet die bespreking afsluit. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 8 in hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te beoordeel.

[75]

VRAAG 2: HOE HET NYERERE PROBEER OM TANZANIË DEUR MIDDEL VAN UJAMAA TE VERANDER?**2.1****2.1.1** *[Verduideliking van historiese konsep met gebruik van Bron 2A – L1 – LU2 (AS1)]*

- (a) Ujamaa – sosialistiese stelsel gegrond op uitgebreide familie of samewerking
- (b) Eenpartystelsel – 'n Regeringstelsel waar slegs een party regeer
- (c) Swahili is die gemeenskaplike taal wat deur Nyerere ontwikkel is om beide Arabiese en plaaslike tale te inkorporeer (3 x 2) (6)

2.1.2 *[Verduideliking en interpretasie van bewyse uit Bron 2A – L2- LU1 (AS3); LU3 (AS 2)]*

- Om enige opposisie uit te skakel en sy beleid te kan implementeer
- Om sy beleid af te dwing
- Om te help om Tanzanië te bestendig en ekonomies onafhanklik te maak
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 2 x 1) (2)

2.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – L3 – LU2 (AS2); LU3 (AS3)]*

- Het gratis en verpligte onderwys ingestel
- Enige ander toepaslike antwoord (1 x 2) (2)

2.1.4 *[Verduideliking en interpretasie van bewyse uit Bron 2A – L2 - LU1 (AS3)]*

- Ekonomies: Elkeen sou vir sowel die groep as hom-/haarself werk
- Kultureel: Tanzaniërs moes leer om hulleself te bevry van hulle afhanklikheid van Europese moondhede (2 x 2) (4)

2.2**2.2.1** *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – L2 – LU1 (AS3)LO3 (AS2)]*

- Dit was 'n belangrike beleidsverklaring wat gerig was op die desentralisering van die regering
- Dit behels 'n program van landelike ontwikkeling bekend as Ujamaa, wat die skep van koöperatiewe en plaasdorpieë ingehou het
- Fabriekke en plantasies sou genasionaliseer word
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 1 x 2) (2)

2.2.2 *[Verduideliking, interpretasie en sintese van bewyse uit Bron 2B – L2 – LO1 (AS3&4); LU3 (AS2)]*

- Dit beteken die staat neem beheer van die fabriekke en plantasies oor
- Tanzanië het sosialisme ingestel
- Enige ander toepaslike punt (enige 2 x 2)(4)

2.2.3 *[Verduideliking en interpretasie van bewyse uit Bron 2B – L2 – LU1 (AS3&4); LU3 (AS 2)]*

- Maak Tanzanië voorspoedig en vooruitstrewend
- Selfstandige Tanzanië
- Klaslose samelewing
- Enige ander toepaslike punt (enige 1 x 3) (3)

2.2.4 *[Verduideliking en interpretasie van bewyse uit Bron 2B – L2 – LU1 (AS3&4); LU3 (AS 2)]*

- (a) Kode vir Leiers was 'n beginsel wat aangeneem is om te verhinder dat politieke leiers privaat rykdom vergader
- (b) Selfstandige, vooruitstrewende en klaslose samelewing is as Afrika-sosialisme gedefinieer (2 x 2) (4)

2.2.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2BC – L3 – LU1 (AS3); LU2 (AS2); LU3 (AS2)]*

- Dit het Afrika se skuld aangemoedig aangesien hy op groot beleggings uit die buiteland staatgemaak het
- Dit het ook hebsug by individue en klasseverdeling bevorder
- Enige ander toepaslike antwoord (2 x 2) (4)

2.2.6 *[Interpretasie en ontleding van bewyse uit Bron 2B – L3 – LU2 (AS2); LU3 (AS2)]*

Kandidate kan of betroubaar of nie betroubaar nie antwoord en hulle antwoord met die redes staaf:

BETROUBAAR

- Dit is uit die Arusha-verklaring geneem; daar kan daarna verwys word en dit kan gekontroleer word
- Nasionalisering het wel plaasgevind
- Pogings is aangewend om selfstandigheid te bevorder
- Foto toon mense wat saam werk op 'n Ujamaa-plaas
- Enige ander toepaslike antwoord

NIE BETROUBAAR NIE

- In die afwesigheid van 'n opposisie kan niks van wat van die regering af kom, betroubaar wees nie
- Dit sou bevooroordeel wees ten gunste van die heersende regering
- Dis moeilik vir die historikus om te beoordeel
- Enige ander toepaslike antwoord (enige 2 x 2) (4)

2.2.7 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – L 3 – LU1 (AS3); LU3 (AS2)]*

- Mense snoer kragte saam in 'n Ujamaa-plaasdorp
- Skep en bedryf van koöperatiewe plase
- Selfstandig (enige 2 x 2) (4)

2.3 *[Interpretasie, ontleding en sintese van bewyse uit al die bronne L3 – LU1 (AS3 & 4); LU2 (AS1, 2 & 3); LU3 (AS1, 2, 3 & 4)]*

Kandidate behoort die volgende punte in hulle antwoord in te sluit:

- Ujamaa het samehorigheid geskep
- Afhanklikheid van buitelandse hulp is ontmoedig
- Hebsug is ontmoedig
- Klasseverdeling is ook ontmoedig
- Ujamaa het bygedra om die neiging in Afrika tot afhanklikheid van buitelandse handel om te keer
- Ujamaa het die ontwikkeling van plaaslike hulpbronne bevorder
- Enige ander toepaslike antwoord

Gebruik die volgende rubriek om punte toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre manier, bv. toon min of geen begrip waarom Nyerere so geesdriftig oor Ujamaa was nie • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor die onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie 	Punte: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is grotendeels relevant en het in 'n groot mate betrekking op die onderwerp, bv. toon 'n mate van begrip waarom Nyerere so geesdriftig oor Ujamaa was • Gebruik bewyse op 'n baie basiese manier 	Punte: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik toepaslike bewyse bv. toon 'n deeglike begrip waarom Nyerere so geesdriftig oor Ujamaa was • Bewyse hou goed verband met die onderwerp • Gebruik bewyse baie doeltreffend in 'n goed georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon 	Punte: 5 – 6

(6)

2.4 UITGEBREIDE SKRYFWERK

2.4.1 *[Beplan en bou 'n argument op gebaseer op bewyse en deur gebruik van analitiese en interpretasievaardighede] - L1 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS1, 2 &3); LU3 (AS1, 2, 3 &4)]*

SINOPSIS

Kandidate moet bespreek hoe Nyerere Ujamaa gebruik het om Tanzanië van buitelandse skuld te bevry. 'n Bespreking van Nyerere se visie vir Tanzanië en hoe die Arusha-verklaring hom gehelp het om sy doel te verwesenlik.

HOOFASPEKTE

Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit:

- Inleiding: Kandidate moet Nyerere se visie vir Tanzanië verduidelik.

UITBREIDING

- Ujamaa as basis vir nasionale ontwikkelingsprojek
- Polities-ekonomiese bestuursmodel
- Afskaffing van diskriminasie op grond van status
- Nasionalisering van sleutelsektore in ekonomie
- Moedig Tanzaniërs aan om hulleself te help
- Enige ander relevante antwoord
- Gevolgtrekking: Kandidate moet die bespreking met 'n gepaste gevolgtrekking afsluit.

(30)

Gebruik die matriks op bladsy 7 in hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te beoordeel.

- 2.4.2 *[Voeg inligting saam om 'n oorspronklike argument op te bou met gebruik van die bronne en eie kennis om die argument te staaf]*
L2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS1, 2 &3); LU3 (AS1, 2, 3 &4)]

SINOPSIS

Kandidate moet 'n artikel skryf om te verduidelik hoe Ujamaa Tanzanië in 'n vooruitstrewende, selfstandige en vry land getransformeer het.

HOOFASPEKTE

Kandidate behoort die volgende aspekte in hulle antwoord in te sluit.

- Inleiding: Kandidate moet kortliks die agtergrond van Nyerere se visie vir Tanzanië beskryf.

UITBREIDING

- Voordele van die skep van 'n eenpartystaat
 - Belangrikheid van die Arusha-verklaring
 - Institusionalisering van maatskaplike, ekonomiese en politieke gelykheid
 - Die konsentrasie van produksie in dorpieë wat in wese die plaaslike produksievermoë in kollektiewe ondernemings saamgevat het
 - Kweek van selfstandigheid in Tanzanië
 - Ekonomiese en kulturele ontwikkeling
 - Vermindering van afhanklikheid van buitelandse handel
 - Verwydering van sosiale klasse en hebsug
 - Instelling van die Kode vir Leiers
 - Bereiking van Afrika-sosialisme
- Gevolgtrekking: Kandidate moet die bespreking met 'n toepaslike gevolgtrekking afsluit. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 8 in hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te beoordeel.

[75]

VRAAG 3: WAS MARTIN LUTHER KING JR. DIE SPIL (SLEUTELSPELER) VAN DIE BURGERREGTEBEWEGING IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA?

3.1

3.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – L1 – LU1 (AS3)]*

- Predikant van Dexter Avenue Baptistekerk
- Bybelgeleerde
- Amerikaanse aktivis wat geveg het vir gelykheid en desegregasie in Amerika (enige 1 x 2) (2)

3.1.2 *[Verduideliking van konsepte – L1 – LU2 (AS1)]*

- (a) Boikot – wegblyaksie / pas strafmaatreëls toe / weier
- (b) Demokrasie – gelyke menseregte / die reg om protes te maak / regering deur die mense vir die mense
- (c) Blanke heerssugtige – Groep Amerikaanse blankes wat geglo het dat hulle verhewe was bo ander rasse (3 x 2) (6)

3.1.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – L1 – LU1 (AS3)]*

- Sy preke kon 'n gemeente begeester
- Die boikotters het gejubel te midde van uitdagings
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

3.1.4 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – L1 – LU1 (AS3)]*

- Ongelykheid
- Kon nie protesteer nie
- Diskriminasie
- Ongeregtigheid
- Gebrek aan vryheid
- Intimidasie
- Enige ander relevante respons (enige 2 x 1) (2)

3.1.5 *[Interpretasie en evaluasie van bewyse uit Bron 3A – L3 – LU3 – (AS2 & 3)]*

- Persoon van sterk karakter en oortuigings
- Hy was vasberade
- Hy was nie bang nie
- Hy het sterk wilskrag gehad
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 3) (3)

3.1.6 *[Interpretasie & evaluasie van bewyse om 'n slotsom te bereik uit Bronne 1C – L3 – LU1 (AS30; LU2 (AS2); LU3 (AS2))]*

- Dit is feitelik en relevant
- Voorsien bewyse wat die volgende toon: vasberadenheid om te stry teen ongeregtigheid; dat die volgelingen hom vertrou het; dat Luther vyande gehad het
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 3) (3)

3.2

3.2.1 *Interpretasie en evaluasie van bewyse uit Bron 3B – L2 – LU2 – (AS2)]*

- Om aan te dring op stemreg (1 x 2) (2)

3.2.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – L1 – LU1 (AS3)]*

- Hulle het vir ons gesê ons sou nie hier kom nie
- Dat ons slegs oor hulle dooie liggame hier sou kom
- Ons kerke is afgebrand
- Ons leraars en jongmense is geslaan en doodgemaak (enige 2 x 1) (2)

3.2.3 *[Verduideliking en interpretasie van bewyse uit Bron 3B – L2 – LU2 (AS2)]*

- Die stadige pas van verandering het hom gefrustreer
- Hy was vasberade om aan te dring op verandering
- Enige ander relevante respons (1 x 3) (3)

3.2.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – L2 – LU2 (AS2)]*

- Vasberade
- Moedig
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

3.2.5 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – L2 – LU2 (AS2)]*

- King en sy vrou het die optog gelei
- Hulle is goed ondersteun
- Veelrassige optog
- Besorgd en vasberade (enige 1 x 2) (2)

3.3 *[Interpretasie en evaluasie uit Bronne 3A en #B – L3 – LU3 (AS2)]*

- Beide bronne lig die leser in oor die ongeregtighede waaronder Afrika-Amerikane gely het
- Beide bronne toon die vasberadenheid van die Afrika-Amerikaan/Martin Luther King Jr.
- Bron 3A meld baie mense wat by die boikot betrokke was
- Bron 3B beeld die baie mense uit wat by die optog betrokke was (enige 2 x 2) (4)

3.4

3.4.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3C – L2 – LU2 (AS2)]*

- As gevolg van Martin Luther King se pogings het Amerika nader beweeg aan die visie van 'n gemeenskap waar almal gelyk is
- Sy onvermoeide stryd vir geregtigheid en desegregasie
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

3.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3C – L3 – LU2 (AS2)]***BETROUBAAR**

- King is 'n wêreldberoemde figuur wat om geregtigheid gestry het
- Coretta King is 'n geloofwaardige geleerde
- Haar huldeblyk getuig van die werk wat deur Luther gedoen is
- Enige ander relevante respons

ONBETROUBAAR

- Kan bevooroordeeld wees
- Coretta King was Martin Luther King se vrou
- Enige ander relevante respons

(2 x 2) (4)

3.5 *[Interpretasie, analise en sintese van bewyse vanuit al die bronne – L3 – LU1 (as3 & 4), LU2 (AS1, 2, 3) LU3 (AS 1,2,3,4)]*

Kandidate moet op die volgende aspekte fokus:

- King was 'n uitgesproke jong aktivis
- Het aanklank gevind by die meerderheid mense as gevolg van sy vurige toesprake
- Het gepraat oor ongeregthede en desegregasie – spreek tot die mense
- Het vele veldtogte gelei
- Optog van Selma tot Montgomery - het die mense verenig
- Waardigheid gegee aan die onderdrukte mense van die VSA
- Enige ander relevante respons

Gebruik die onderstaande rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv. toon min of geen begrip hoe King die lot van die VSA gevorm het <p>Gebruik gedeeltelik bewyse om oor die onderwerp verslag te lewer of kan nie oor die onderwerp verslag lewer nie</p>	Punte: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp, bv. toon 'n mate van begrip hoe King die lot van die VSA gevorm het • Maak op 'n baie basiese wyse gebruik van bewyse 	Punte: 3 – 4
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, bv. toon 'n deeglike begrip hoe King die lot van die VSA gevorm het <p>Gebruik bewyse op effektiewe wyse in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip toon van die onderwerp</p>	Punte: 5 – 6

(6)

3.6 UITGEBREIDE SKRYFWERK

3.6.1 *[Beplan en stel 'n redenasie saam gebaseer op bewyse deur die gebruik van analitiese en interpretasievaardighede – L1 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS1,2&3); LU3 (AS1,2,3 & 4)]*

SINOPSIS

Kandidate behoort te verduidelik hoe Martin Luther King 'n inspirasie en die spil (hoof-rolspeler) van die Menseregtebeweging in die Verenigde State van Amerika geword het.

HOOFASPEKTE

Kandidate behoort die volgende aspekte by hulle response in te sluit:

- Inleiding: Kandidate behoort kortliks te verduidelik hoekom die Menseregtebeweging plaasgevind het en behoort Luther se rol en invloed te bespreek.

UITBREIDING

- Kort agtergrond van die redes vir die Menseregtebeweging
 - Rosa Parks en Montgomery Busboikot – oorsprong van die beweging
 - Rol en invloed van King – sukses van nie-gewelddadige protes
 - Nie-gewelddadige strategie, bv. sitstakings, vryheidsritte, marse
 - Birmingham Optog
 - Pers- en mediadekking lei tot simpatie van die publiek
 - Belangrikheid van die Washington Opmars
 - Menseregtewet van 1964
 - Selma – Montgomery-opmars – Aanneming van die Stemregtewet
 - Enige ander relevante respons
- Slot: Kandidate behoort hulle redenasie af te sluit deur kommentaar te lewer oor Luther se invloed op die Menseregtebeweging. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 7 in hierdie dokument om hierdie uitgebreide skryfwerk te assesser.

[75]

- 3.6.2 [Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike redenasie saam te stel deur bewyse vanuit die bronne en eie kennis te gebruik om die redenasie te ondersteun – L2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS1, 2 &3); LU3 (AS1, 2, 3 &4)]

SINOPSIS

By die skryf van die artikel moet kandidate verduidelik waarom King nie net as die gewete van sy generasie beskou word nie, maar ook as die transformeerder van die wêreld. Hulle moet sy rol in die beëindiging van segregasie en sy bydrae tot die bevryding van Amerikaners, wat ook 'n impak op die wêreld gehad het, beklemtoon.

HOOFASPEKTE

Kandidate behoort die volgende aspekte by hulle respons in te sluit:

- Inleiding: Kandidate behoort te fokus op hoekom King nie net as die gewete van sy generasie beskou is nie, maar ook as die transformeerder van die wêreld.

UITBREIDING

- Kort agtergrond van die redes vir die Menseregtebeweging
- Rosa Parks en Montgomery Busboikot – oorsprong van die beweging
- Rol en invloed van King – sukses van nie-gewelddadige protes
- Nie-gewelddadige strategie, bv. sitstakings, vryheidsritte, marse
- Birmingham-optog
- Pers- en mediadekking lei tot simpatie van die publiek
- Belangrikheid van die Washington Opmars
- Menseregtewet van 1964
- Selma – Montgomery-opmars – Aanneming van die Stemregtewet
- Enige ander relevante respons

Slot: Kandidate behoort hulle redenasie met 'n relevante gevolgtrekking af te sluit. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 8 in hierdie dokument om hierdie uitgebreide skryfwerk te assesser.

[75]

VRAAG 4: WAAROM WAS STEVE BIKO EN DIE SWARTBEWUSSYNSBEWEGING VAN GROOT BETEKENIS IN DIE BEVRYDINGSTRYD IN SUID-AFRIKA?4.1.1 *[Verduideliking van konsepte – L1 – LU2 (AS1)]*

(a) APARTHEID

- Stelsel van rasseverdrukking en ongelykheid
- Enige ander relevante respons (1 x 2) (2)

(b) SWART BEWUSSYN

- Swart bewussyn was 'n beweging wat daarna gestreef het om die massas (swart mense) bewus te maak van hulle politieke, kulturele en ekonomiese regte
- Streef trots en eenheid tussen verdruktes na
- Swart mense moet hulleself uit die kettings van verdrukking bevry
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

4.1.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 4A – L2 – LU1 (AS3)]*

- Alle mense sal gelyk wees
- Land besorg oor die menslikheid en welstand van sy mense
- Geen ras is verhewe bo 'n ander nie
- Einde van apartheid
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

4.1.3 *[Verduideliking en interpretasie van bewyse uit Bron 4A – L2 – LU1 (AS3)]*

- Positief en vasberade
- Laterale denker – kon 'n situasie lees
- Kon mense inspireer en motiveer
- Uitstekende spreker
- Enige ander relevante respons (enige 2 x 1) (2)

4.1.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 4A – L2- LU1 (AS 3)]*

- Uitsettingsbevel
- Gevangenskap
- Bewegingsbeperking
- Enige ander relevante respons (enige 2 x 2) (4)

4.1.5 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 4A- L1- LU1 (AS 3)]*

- Finansiële koste van Biko se standbeeld is deur Amerikaanse filmsterre betaal
- Britse film- en vermaaklikheidsterre bring in hulle films en musiek hulde aan Biko
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

4.1.6 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 4A- L1- LU1 (AS3)]*

- Bikostandbeeld
- Vernoem 'n brug na Biko
- Ginsberg-huis 'n nasionale monument
- Verenigde Suid-Afrika vry van verdrukking
- Enige ander relevante respons (enige 2 x 2) (4)

4.1.7 *[Interpretasie en ontleding van bewyse uit Bron 4A- L3 – LU1 (AS 3)]*

- Biko is in KWT naby Oos-Londen in die Oos-Kaap gebore
- Oos-Londen, hoofstad van Oos-Kaap, internasionaal bekend
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

4.1.8 *[Interpretasie en evaluasie van bewyse uit Bron om die bruikbaarheid van die gebruik van Bron A te bepaal]
L3- LU1 (AS4)]***BRUIKBAAR**

- Bron gedenk 20ste herdenking van Biko se dood
- Toespraak deur Nelson Mandela, President van die land ter erkenning van sy rol en bydrae
- Verwys na internasionale erkenning van Biko
- Verwys na erkenning van Biko in Suid-Afrika
- Enige ander relevante respons (enige 2 x 2) (4)

4.1.9 *[Interpretasie en ontleding van bewyse uit Bron 4A – L3 – LU2 (AS2); LU3 (AS2)]***GEREGVERDIG**

- Het 'n beroep op die massas, insluitend die jeug gedoen
- Het swart mense aangemoedig om die mantel van minderwaardigheid af te gooi
- Het swart mense aangemoedig om nie op wit mense vir verandering staat te maak nie
- Het swart mense aangemoedig om met selfvertroue hulleself van verdrukking te bevry
- Het swart mense aangemoedig om apartheid teen te staan
- Enige ander relevante respons

NIE GEREGVERDIG NIE

- Biko het geveg vir wat regmatig in die beste belang van die mense was
- Hy het die onregte van die apartheidregering uitgewys
- Wou vrede en welwillendheid in Suid-Afrika hê
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 3) (3)

4.2.1 *[Onttrekking en interpretasie van bewyse uit Bron 4B – L2 – LU1 (AS3)]*

- Skrywes is geneig om eerder op sy dood deur die apartheidpolisie, as sy bydrae tot die bevrydingstryd te fokus
- Is geneig om sy inspirerende leierskap te ignoreer
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

4.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 4B – L3 – LU1 (AS3);
LU2 (AS3); LU3 (AS2)]***STEM SAAM**

- Verpersoonliking van bevrydingstryd
- Het mense op 'n kritieke tyd in Suid Afrika se stryd teen apartheid geïnspireer
- Het swart mense aangemoedig om die juk van minderwaardigheid af te gooi en om teen apartheid op te staan
- Het 'n beroep op liberale wit mense, wat apartheid teenstaan, gedoen
- Het besef dat kosmetiese verandering nie 'n verdeelde nasie gaan genees nie – sienersleier vir almal
- Enige ander relevante respons

STEM NIE SAAM NIE

- Protagoniste van apartheid het nie na hom as hulle leier gekyk nie
- Mense met vooroordeel het nie tyd vir hom gehad nie (enige 2 x 2) (4)

4.2.3 *[Interpretasie en ontleding van bewyse uit Bron 4B – L3 – LU1 (AS3); LU2 (AS2); LU3 (AS3)]*

- Deur ondersteuners van apartheid te wees
- Deur nie op te staan nie en deur die ontkenning van die onmenslikheid van apartheid
- Deur te glo dat wit mense superieur is
- Enige ander relevante respons (enige 1 x 2) (2)

4.3 *[Vergelyking van Bron 4A en 4B hoe hulle mekaar ondersteun – L3 – LU1 (AS3); LU2 (AS3)]*

- Beide bronne lig Biko as inspirerende leier uit
- Beide bronne bring hulde aan sy rol met die inskerping van trots by swart mense
- Beide bronne verwys na die mag en invloed van SB
- Beide bronne verwys na Biko as 'n dinamiese leier in 'n krisistyd in Suid-Afrika
- Beide bronne fokus op Biko wat swart mense aanmoedig om nie bang te wees nie, maar apartheid teen te staan
- Enige ander relevante respons (enige 2 x 2) (4)

4.4 *[Interpretasie, ontleding en sintese van bewyse uit alle bronne – L3 – LU1 (AS3&4), LU2 (AS1, 2, 3); LU3(AS1,2,3,4)]*

Kandidate moet op die volgende aspekte fokus:

- Besef dat die jeug die steunpilaar van die stryd en verandering is
- Fokus op die bewusmaking van die jeug
- Biko is vol selfvertroue en 'n uitstekende organiseerder
- Het swart mense aangemoedig om verantwoordelikheid vir hulle eie stryd te neem
- Skerp trots by swart mense in
- Het swart mense bemagtig om hulle eie toekoms te bepaal
- Het 'n beroep op die jeug gedoen
- Het swart mense aangemoedig om beide die minderwaardigheids- en superieurkompleks te elimineer
- Enige ander relevante respons

Gebruik die onderstaande rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv. toon min of geen begrip waarom Biko 'n leier met visie was nie <p>Gebruik gedeeltelike bewyse om oor die onderwerp verslag te lewer of kan nie oor die onderwerp verslag lewer nie</p>	Punte: 0 – 2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp, bv. toon 'n mate van begrip waarom Biko 'n leier met visie was • Maak op 'n baie basiese wyse gebruik van bewyse 	Punte: 3 – 4
VLAK 3	<p>Gebruik relevante bewyse wat 'n deeglike begrip toon waarom Biko 'n leier met visie was</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bewyse hou goed verband met die onderwerp <p>Gebruik bewyse op effektiewe wyse in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip toon van die onderwerp</p>	Punte: 5 – 6

(6)

4.5 UITGEBREIDE SKRYFWERK

4.5.1 *[Beplan en stel 'n redenasie saam gebaseer op bewyse deur die gebruik van analitiese en interpretasievaardighede – L1 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS1, 2&3); LU3 (AS1, 2, 3 & 4)]*

SINOPSIS

Kandidate behoort te bespreek waarom Biko en die Swartbewussynsbeweging betekenisvol was in Suid-Afrika se bevryding.

HOOFASPEKTE

Kandidate behoort die volgende aspekte by hulle respons in te sluit:

- Inleiding: Kandidate behoort Biko en Swart Bewussyn se betekenisvolheid tot die bevrydingstryd te bespreek.

UITBREIDING

- Definisie van Swart Bewussyn
 - Biko se filosofie van Swart Bewussyn
 - SB het die vakuum gelaat deur nasionale organisasies wat verban was, gevul
 - Biko en SB het 'n beroep op die jeug gedoen
 - Breuk met NUSAS – stigting van SASO
 - SB : Herwin vertroue en beëindig afhanklikheid van wit mense
 - Eliminering van beide minderwaardigheids- en superieurkompleks
 - Swart trots
 - Neem verantwoordelikheid vir stryd
 - SASB deur SB geïnspireer
 - 1976 Soweto-onluste deur SB geïnspireer
 - Polisiereaksie op SB
 - Enige ander relevante punt
- Gevolgtrekking: Kandidate moet die bespreking met 'n toepaslike gevolgtrekking afsluit. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 7 in hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te beoordeel. [75]

4.5.2 *[Sintetiseer inligting om 'n oorspronklike redenasie saam te stel deur bewyse vanuit die bronne en eie kennis te gebruik om die redenasie te ondersteun – L2 – LU1 (AS3&4); LU2 (AS1, 2 &3); LU3 (AS1, 2, 3 &4)]*

SINOPSIS

Kandidate se berig moet daarop fokus of Biko se lewe enigsins getuig van die waarheid van die stelling: 'Dit is beter om te sterf vir 'n idee wat gaan lewe, as om te lewe vir 'n idee wat gaan sterf'.

Kandidate kan óf met die stelling saamstem óf nie daarmee saamstem nie.

HOOFASPEKTE

Kandidate behoort die volgende aspekte by hulle respons in te sluit:

- Inleiding: Kandidate behoort daarop te fokus of Biko se lewe enigsins getuig van die waarheid van die stelling.

UITBREIDING

- Die rol en invloed van Biko se filosofie, SBB en die rol van SASB op die jeug van Suid-Afrika
- Breuk met NUSAS – beëindig afhanklikheid van wit mense
- Noem in breë trekke die verskillende faktore wat die politieke denkwyses van die jeug in die 1970's verander het, byvoorbeeld die bewusmaking van die jeug oor die volgende:
 - Waardigheid en selfbeeld van die swart mense
 - Trots van die swart mense
 - Neem verantwoordelikheid vir eie stryd
 - Herwin vertroue en beëindig afhanklikheid van wit mense
 - Bemagtig swart mense – bepaal eie toekoms
 - Polisiereaksie op Biko en SB
 - Dood van Biko
 - Biko se nalatenskap
- Gevolgtrekking: Kandidate moet die bespreking met 'n toepaslike gevolgtrekking afsluit. (30)

Gebruik die matriks op bladsy 8 in hierdie dokument om die uitgebreide skryfwerk te beoordeel. [75]

TOTAAL: 150